

G. van Moelingen,
Willem Muilman
(1697-1759), zilver
(foto: Geldmuseum)

7 februari 1759. Hij is in Amsterdam gehuwd met Elisabeth Saba, geboren 1699, overleden te Amsterdam 28 november 1732, dochter van Albertus Saba, apotheker, en Anna Lopes.⁶ Na zijn studie is hij gepromoveerd tot Doctor in de Theologie. Voordat hij zijn vader opvolgde was hij kandidaat te Haamstede in 1721, te Voorschoten in 1722 en te Alkmaar in 1730. Tenslotte werd hij dus in Den Haag beroepen op 21 december 1735.

Voorbeelden

Beide genoemde penningen gaan waarschijnlijk terug op bovengenoemde prenten, die op hun beurt weer teruggaan op portretten door Harmanus Serin. In 1746 heeft Nicolaas van Swinderen een penning op het overlijden van

Wigbold Muilman geslagen, waarbij hij vermoedelijk de gravure van Tanjé als voorbeeld heeft gebruikt. Op de prent is Muilman staand weergegeven met in zijn rechterhand een papiertje waarop Ps.73: 25,26. [Wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U begeer ik niets op aarde; al zou mijn vlees en mijn hart bezwijken, mijns harten rots en mij erfdeel is God voor eeuwig]. Rechts achter hem is de Haagse Grote of St. Jacobskerk weergegeven.

Het grote verschil met de prent is echter dat Van Swinderen uitsluitend Muilman weergeeft, zonder verdere achtergrond. Verder volgt hij wel vrij secuur het portret van Muilman. Ook wijkt het randschrift iets af van dat op de prent. Op de penning staat: WIGBOLD. MUILMAN, Nat. Amst. 19

N. van Swinderen,
Wigbold Muilman
(1674-1746), lood
(foto: Geldmuseum)

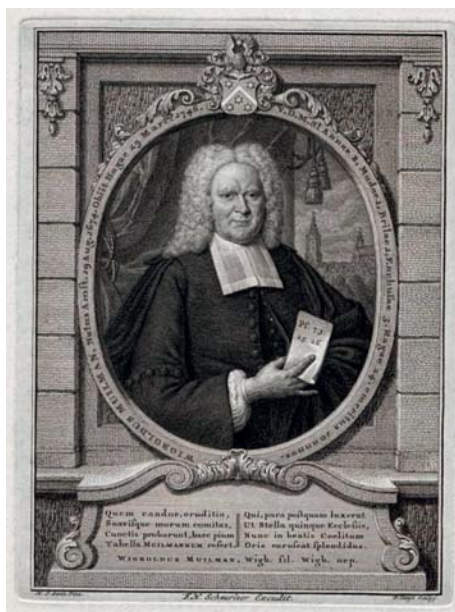
Aug.1674.OB.Hag.29Mart.1746. Op de prent is een uitgebreider randschrift rond het ovale portret te lezen. Hier staat: WIGBOLDUS MULMAN. Natus Amst. 29 Aug. 1674. Obiit Hagae 29 Mart. 1746. [dan prijkt centraal zijn familiewapen boven de beeltenis] V. D. M. St. Annae 8, Mudaej, Brilaej, Enkhchusae 3, Hagae 24, emeritus 10 annos. Van Swinderen heeft in hetzelfde jaar overigens ook een proefontwerp gemaakt voor een penning, waarin hij Muilman in een studeervertrek weergeeft. Wellicht gaat deze penning terug op een andere, mij niet bekende prent, naar een mij onbekend schilderij van Serin of is het slechts een proef met eigen fantasie.⁷ Op zich zijn er van Serin de nodige portretten bekend, waarin de voorgestelde in zijn studeervertrek is afgebeeld.

In 1759 heeft Gerard van Moelingen een penning ontworpen op het overlijden van Willem Muilman, waarin hij overduidelijk ook een prent als voorbeeld heeft gebruikt. Hier betreft het vermoedelijk de 1759 gedateerde gravure door P. Tanjé, die terug gaat op een portret dat Serin in 1755 heeft geschilderd. Op deze prent is Muilman staand in een vertrek weergegeven met zijn linkerhand op de Bijbel; de bijbel ligt op een tafel open in het midden bij het titelblad van het Nieuwe Testament.

Het grote verschil met de prent is ook hier dat Van Moelingen uitsluitend Muilman weergeeft, zonder verdere achtergrond. De pose van Muilman is identiek maar de Bijbel ligt, wellicht door het beperkte beeldvlak, wat onhandig voor hem op een tafel. In tegenstelling tot de prent heeft de penning wel een randschrift.

Dat luidt: D. WILLEM MULMAN. TH. DOCT. Geb. 27 Dec.1692 Ovl. 17 Feb 1759. Midden onder is de penning gesigneerd: G:V:MOELINGEN:F:

Penningmakers zijn door hun kleine beeldvlak beperkt in wat zij kunnen afbeelden. In het geval van een portretpenning is het hoofddoel het zo goed

Portret van Wigbold Muilman, gravure: H.J. Serin Pinx. F.H. Scheurleer Excudit. P. Tanjé Sculps.

mogelijk weergegeven van de persoon waar het om gaat. Dat betekent vanzelfsprekend dat niet veel ruimte is voor bijwerk. Dat de makers van deze twee penningen eerder de prent dan het originele schilderij als voorbeeld zullen hebben gebruikt lijkt voor de hand liggend. De

Portret van Willem Muilman, gravure: H.J. Serin pinxit 1755. Corn. Boucquet excudit. P. Tanjé sculpsit 1756.

prent is immers kleiner en makkelijker te plaatsen voor de ontwerptafel.

Hoe het ook zij: de oorspronkelijke portretten zijn er waarschijnlijk niet meer. Wellicht kom ik door deze kleine publicatie toch nog iets meer te weten over de mogelijke/voormalige verblijfplaats ervan. ■

Jim van der Meer Mohr bereidt een proefschrift voor over 'Harmanus Serin en de Haagse portretkunst in de eerste helft van de achttiende eeuw'.

NOTEN

1. Zilver, 52 mm.; een exemplaar ligt in het Geldmuseum (inv.nr. PE-05072). Zie: BEMOLT 1981, p. 146 nr. 1007.
2. Zilver, 59 mm.; een exemplaar ligt in het Geldmuseum (inv.nr. PE-05597). Zie: BEMOLT 1981, p. 163 nr. 1153.
3. Zie voor Serin onder andere VAN DER MEER MOHR 2008.
4. MOES 1897, resp. nr. 5201 en 5204. Serin wordt hier met de voorletters H.J. genoemd; dit komt vaker voor omdat werd verondersteld dat zijn vader Jan heette.

5. Ook van hem is een penning bekend, door C. Lamotte uit 1793. Zie: BEMOLT 1981, p. 200 nr. 1481.
6. De genealogische gegevens van vader en zoon Muilman zijn ontleend aan: Polvliet 1898, p. 242-243 en de zogenaamde fiches van De Regt op het Centraal Bureau voor de Genealogie te Den Haag.
7. Lood, 56 mm.; een exemplaar ligt in het Geldmuseum (inv.nr. PE-05071). Zie: BEMOLT 1981, p. 146 nr. 1008.

LITERATUUR

A.J. BEMOLT VAN LOGHUM SLATERUS *Nederlandse familiepenningen tot 1813* (Zutphen 1981).

G.J. VAN DER MEER MOHR Onderzoek naar de kunstschilder Harmanus Serin (1677/'78 – na 1755) *De Nederlandsche Leeuw* CXXV no.2 (april 2008) 52-54.

E.W. MOES *Iconographia Batava*, 2 delen (Amsterdam 1897-1905).

CHR. J. POLVLIET Het geslacht Muilman *Wapenberaue* (2) 1898.

MUNTHANDEL G. HENZEN

Grieks * Romeins * Byzantijns * Middeleeuwen * Provinciaal * Koninkrijk tot 1945
Overzee tot 1945 * Buitenlands tot 1945 * Historie- en rekenpenningen * Archeologie

zo maar een paar munten uit ons actuele assortiment...

Vraag onze gratis prijslijst aan ! (verzamelgebied vermelden) website: www.henzen.org

Postbus 42 * 3958 ZT Amerongen * ☎ 0343-430564 * fax 0343-430542 * info@henzen.org